

STRESZCZENIE

Niniejsza dysertacja poświęcona jest badaniu związków między cechami osobowości studentów polskich uczelni, uczestniczących w zajęciach lektoratowych z języka angielskiego, a stosowaniem przez nich strategii uczenia się. W jej skład wchodzi trzy rozdziały teoretyczne, rozdział poświęcony metodologii projektu badawczego oraz ostatni, prezentujący wyniki i implikacje badania głównego. Towarzyszy im krótkie wprowadzenie oraz podsumowanie w postaci końcowych wniosków.

W rozdziale pierwszym omówiono różne koncepcje osobowości, odnosząc się do założeń teorii psychodynamicznych, podejścia behawioralnego i teorii społecznego uczenia się, koncepcji fenomenologicznej, stanowiska kognitywistów oraz podejścia cechowego. Temu ostatniemu poświęcono szczególnie dużo uwagi, ponieważ postulowane przezeń Pięciodzownikowy Model Osobowości oraz inwentarz pomiaru osobowości *NEO-FFI* (Costa i McCrae 1992) wykorzystano do pomiaru osobowości w badaniu głównym. Końcowa część rozdziału zawiera przegląd badań na temat roli zmiennych osobowościowych w procesie rozwoju języka obcego oraz próbę ustalenia status quo.

W rozdziałach drugim i trzecim przedstawiona zostaje charakterystyka konceptu strategii uczenia się języków obcych. Przedstawiony rys historyczny uwzględnia przełomowe odkrycia i koncepcje w badaniach nad strategiami. Kolejne sekcje obejmują przegląd definicji oraz próbę zdefiniowania współczesnego rozumienia zakresu tematycznego pojęcia "strategie uczenia się języków obcych". W dalszej części rozdziału przedstawione zostały kategoryzacje, klasyfikacje i taksonomie strategii ze szczególnym uwzględnieniem tych autorstwa Oxford (1990, 2011, 2017), stanowiących teoretyczne podwaliny dla narzędzia badawczego wykorzystanego w niniejszej pracy do pomiaru częstotliwości korzystania ze strategii, tj. *SILL ver. 7.0* (Oxford 1990). Kolejne sekcje skupiają się na powiązaniu konceptu strategii z modelem samoregulacji w nauce języka obcego poprzez przybliżenie założeń dotyczących tego ostatniego, analizę poświęconych mu badań oraz uzasadnienie, dlaczego oba konstrukty można pojmować jako komplementarne, a nie - substytucyjne. Omawiane aspekty samoregulacji korespondują z powszechnie uznanymi wymiarami strategii, tj. motywacyjnym i zorientowanym na cel, afektywnym, dotyczącym zasobów poznawczych oraz sfery interpersonalnej.

Rozdział trzeci poświęcony jest kontekstowi, w jakim ma miejsce korzystanie ze strategii uczenia się języków obcych. Opisane są interakcje strategii z szeregiem

zmiennych mediujących ich użycie, począwszy od samego języka obcego oraz jego szeroko pojętej kultury i tendencji w dydaktyce na terenie danego kraju, a skończywszy na atrybutach nierozzerwalnie związanych z samym uczącym się, tj. doświadczeniem w nauce języka obcego, płcią, wiekiem, przekonaniem dotyczącym uczenia się języka obcego oraz motywacją do nauki. W następnej części rozdziału znajdują się rozważania na temat skomplikowanego związku strategii uczenia się z poziomem opanowania języka obcego. Rozdział zamyka sekcja poświęcona wpływowi specyficznego zadania językowego na wybór strategii uczenia się, a więc skoncentrowana na mikrokontekście funkcjonowania strategii.

Rozdział czwarty ma charakter metodologiczny i stanowi swoistego rodzaju opis wykorzystanych w pracy procedur badawczych wraz z uzasadnieniem ich zastosowania. Po przedstawieniu założeń i, pokrótce, wyników dwóch badań pilotażowych, omawia szereg implikacji płynących z nich dla badania głównego. Rozdział zawiera również szczegółowy opis uczestników badania oraz doboru próby, odnosząc się przy tym do kwestii reprezentatywności próby badawczej i zasadności dokonywania generalizacji wyników na populację studentów, uczących się języka angielskiego na lektoratach na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz na Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu. W dalszej części sformułowane zostają pytania badawcze oraz opisane procedury analityczne, mające na celu udzielenie na nie odpowiedzi, w kolejności odpowiadającej pytaniom badawczym.

W rozdziale piątym przedstawiono wyniki badania głównego. W oparciu o dane empiryczne odpowiedziano na cztery postawione w poprzednim rozdziale pytania badawcze, dotyczące związku strategii uczenia się języków obcych z osobowością uczącego się, związku obu tych zmiennych z poziomem biegłości językowej oraz możliwością wyodrębnienia profili uczestników zajęć lektoratowych w oparciu o ich cechy osobowości oraz wykorzystywany przez nich repertuar strategii. W dyskusji odniesiono uzyskane wyniki do zaprezentowanych wcześniej rezultatów badań nad strategiami i osobowością, opisanych w literaturze. W rozdziale zamieszczono ponadto refleksję dotyczącą ograniczeń badania głównego.

W końcowej części pracy podjęta została próba wyciągnięcia wniosków oraz przedstawienia implikacji pedagogicznych z punktu widzenia procesów uczenia się i nauczania języka obcego. Zawarto również sugestie dalszych badań w przedmiotowym obszarze.